

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
 IMIȘOARA, I., Piața Brătianu No. 3.
 Telefon: 28—10.

GAZETA MAGHIARILOR
 DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per 934/1938
 Trib. Timișoara
 Redactor resp. D. r. VARNAY ELEMÉR

VAN MONDANIVALÓNK

Gitört a háborúskodás a budapesti rádió és romániai sajtó között. A budapesti rádió többnyire olyan híreket közvetített, hogy Erdélyi szászokévények elbeszélése szerint Románia nemzetkisebbségek szabadságjogait korlátozza, velük szemben erőszakosságokat követnek, a légkör pánikkal telített és ha a terror tovább tart, zendüléstől lehet tartani. Ezekre a román sajtó közös frontban tömörüléssel, természetesen visszautasító álláspontot foglalt. Az egyes lapok különféleként kommentálták a budapesti rádió híradásait. Válaszolt a budapesti rádió is, még pedig ezúttal először magyar nyelven is. Hivatalos jelentések alapján írták a budapesti rádió bementésait és közzétek egyes fővárosi lapok válaszait is. Az ügy nem fejeződhetik be részünkről, annál kevesebb, mert a kormányhoz közelálló Románia lap, miután megállapítja, hogy „ez a magyar provokáció nem maradhat felelet nélkül, hanem drasztikus és azonnali reakcióra van szükségünk”, nyomban felveti azt a kérdést, hogy milyen módon nyilvánuljon meg ez a reakció? „Az ország magyar nemzetkisebbség-vezetőinek nincs mit mondaniok?” — kérdezik. „Biztosak vagyunk — fejezi be cikkét a román lap — hogy a Tiszántúlról érkező ostoba hírekre a válasz pontosan a magyar nemzetkisebbség vezetői részéről fog megérkezni, a magyar sajtó lehetőségek van, hogy ismerjék a valódi helyzetet és kötelesebbé tegyék az nyilvánítani is”.

Ebben a pillanatban, mikor e sorokat írjuk, a magyar sajtó nem ismeretes előttünk, hogy a Magyar Nemzet közönség vezetői részéről fog megérkezni a válasz a magyar közvélemény tolmácsolására, hogy a magyar sajtó hivatottak, már most szükségünk van, hogy a felidézett harcra kapcsolatban álljanak, amely megállapítást tegyünk. Ezek a megállapítások egyrészt a rádió-hírközvetítésre vonatkoznak, vonatkoznak a mostani eseményekre és a Románia című lapnak arra a felhívására, hogy a magyar nemzetkisebbségek nincs-e ezzel kapcsolatban semmi mondanivalója? Sürgősnek és fontosnak tartjuk véleményünk leszozódását annál is inkább, mert a román kormány a felszólítást a romániai magyarsághoz azzal kapcsolatban intézi, hogy a budapesti rádió híreire a román kormány reagáljon, drasztikusan és komolyan kell reagálnia. Ilyen kapcsolatban a bucurestii lap cikke a hiedelmet keltheti, hogy a retorzió esetleg romániai magyarsággal szemben nyilvánulhat meg. Annál inkább indokolt ez a feltevés, mert hiszen előzőleg arról számolt be, hogy a pártokrajnában „a magyar kormány ellenében négy román iskolának a bezárását és így román gyermekek oktatás nélkül maradását”.

A rádiók híradásaival kapcsolatban általában az a tapasztalatunk, hogy napról-napra kevesebben vannak azok a rádióhallgatók, akik a híradást figyelemmel kísérik. Ennek természetes magyarázata abban rejlik, hogy a híradás közvetítésében bizonyos tendencia nyilvánul meg, mely nem alkalmas arra, hogy az ügy is igazított és zaklatott kedélyeket megmegtassa. Erre a nyugalomra pedig mindannyiunknak igen nagy szükségünk van. A rádió hírek ma bizonyos politikai hangulatot és bizonyosságot hivatottak alátámasztani és alátámasztani és a szegény rádióhallgató ugyanazon a témánál szóló beszámolókat annyiféle színében kapja, ahányat csavar készülékén. A rá-

dió tehát megszűnt megbízható hírszolgálati eszköz lenni. Ha például a berlini rádió jelenti, hogy a japánok légi harcban leltek háromszáz orosz gépet és ezzel szemben veszteségük csak két gép volt, akkor bizonyos lehet benne, hogy Páris szerint a japánok veszítettek háromszáz gépet, míg az oroszok vesztesége mindössze két régi típusú bombavető. Ilyen körülmények között a rádiók hírszolgálatát lehet keserű humorizálásra alkalmas, de nem komoly hírszerzési lehetőség. A rádió hírszolgálatának tehát nem szabad túlzott jelentőséget tulajdonítani, különösen, ha nyilvánvalóan propagandisztikus célokat szolgál.

A budapesti rádió sérelmezett híradásait is csak így szabad megítélni. A határokon át való szövegek tényében nem kételkedünk, mert ilyenek mindig voltak és vannak mindentűn. Hogy az ilyen szövegek a maguk cselekedetét igyekeznek indokolni, az sem szenved kétséget. Aminthogy a dolog természetében rejlik, hogy a valóságnak eltorzításával, vagy kitalált mesék színes előadásával próbálják megmagyarázni szövegeiket. Teszik ezt valószínűleg attól való félelmükben, hogy ha nem tudják kellően megindokolni eljárásukat, visszavetik őket a határon. Tudni kell azt, hogy ezek a szövegek rendszerint nem az intellektuális felső rétegéhez tartoznak és így szellemi szintjüknek megfelelően állítják be azokat az eseményeket, melyekről ők is csak hallottak valamit. Így, ha a budapesti rádió közvetítette a menekülteknek azt az elbeszélést, hogy román katonák takarítják be egyes helyeken a termést, akkor ennek alapja az lehet, hogy a fegyvergyakorlatra bevonultak helyett talán tényleg katonák segítettek betakarítani a termést, ami igen dicséretes rendelkezés, de semmiesetre sem jelentheti azt, hogy a román mezőgazdasági élet folytonossága csak így tartható fenn, ha a katonaságot kirendelik mezőgazdasági munkára.

Hiba kétségtelenül történt, még pedig akkor, amikor a rádió felült ilyen, a katonai szolgálat elől menekülők meséinek és ezeket a képzelt és félelmeszülte elbeszéléseket sietett világgá kürtölni. Higgyék el nekünk az ország felelős tényezői, hogy ha netán romániai magyarok hallották is ezeket a rádióhíreket, ezek érték-két kellően le tudták szállítani és nem okoztak semmiféle izgalmat közöttünk. És nem riadunk vissza annak a megállapításától sem, hogy a propagandának ezt a módját helytelenítjük. Helytelenítjük, mert igen szomorúan emlékezünk vissza arra az időre, amikor a nagy politikai harcok idején a romániai magyarság tényleg labda volt az egyes politikai pártok kezében és számos jogtalanság és sérelem ért bennünket, és budapesti rádió fájdalomainkról nem vett tudomást. Pedig a híradás javára csak egy-két percel kellett volna rövidíteni a hetenkint többször is — évek óta — műsorba állított orosz balalajkazenét... Helytelenítjük azért is, mert — és talán ez a döntő szempont —, minden románellenes megmozdulás Magyarországon, különösen, ha ilyen, hajánál fogva előráncigált ürügyvel történik, súlyos visszahatással lehet a mi sorsunkra.

Nincs semmi mondanivalójuk a romániai magyar népkisebbségi szervezeteknek? — kérdezi a Románia. Bizonyára lesz, de van nekünk is, akik úgy érezzük, hogy tolmácsolói és kifejezői vagyunk a magyar közvéleménynek. Mondanivalónk az, amit fennebb kifejtettünk és még valami. Románia külpolitikája a béke szolgálatában áll. Ehhez a politikához alkalmazkod-

nia kell minden becsületes sajtóorgánumnak. Mi mélyeséggel meggyőződéssel valljuk az emberek és nemzetek egymásrautaltságát. Szent hittel hisszük, hogy nem a háború, hanem a béke szolgálja az emberiség javát. Tudva tudjuk, hogy minden ellentét kiküszöbölhető a fegyverek ultima ratiojának igénybevétele nélkül is, ha megvan a megegyezésre törekvő szándék. Ezt a hangulatot erősíteni, a meggyőződést általánossá tenni, a béke szent ügyét mindenekfelett szolgálni, a sajtónak kötelessége és legnemesebb hivatása. A román sajtó lehetőségei e tekintetben messze meghaladják a mi adottságainkat. Használják ki ezt a lehetőséget. És higgyék el nekünk, hogy nem könnyű nemzetkisebbségi lapot írni és szerkeszteni. A kölcsönös bizalom légköre lehetne csak talaja a fenntartás nélküli együttműködésnek.

Nehéz nemzetkisebbségi lapot szerkeszteni, amikor lépten-nyomon beleütköznek a félreértések és bizalmatlanság ércfalába. Például évek előtt állástfoglaltunk a magyarországi ügyvezető közirók bizonyos rajtájának működése ellen, amely egy-két heti vakációt töltöttek Erdély egy-egy kies fűrdőhelyén, beszélgettek poharazgatás közben egy-egy szintén vakációzó bennszülöttel és ezen beszélgetések alapján cikksorozatok jelentek meg a romániai magyarságról, amelyek a helyzet teljes félreismérésében tanácsokat adtak, haragra biztattak, minden munkásságunkat agyoncsepülték. És amikor kikértük magunknak ezt az illetéktelen beavatkozást, amikor ajánlottuk ezeknek az alkalmi politikusoknak, hogy a romániai magyarság sorsának intézését bízzák a romániai magyarságra és ha másként nem igazolhatják velünk való együttérzésüket, inkább hanyagoljanak el, akkor az ilyen cikk még esztendő múlva is ürügyül szolgálhatott volna arra, hogy hangulatot kelthessenek ellenünk. Csak egy példa a sok közül, de híven jellemzik helyzetünket. Ezért nehez nekünk hozzászólni a mostanihoz hasonló kérdésekhez.

Hozzászólunk azonban, vállalva minden ódiomot, amely esetleg reánk hárulhat. Mert van mondanivalónk. Több is, mint amennyi egy cikk keretében elfér. Mert szeretnők például elmondani azt is, hogy ha tényleg bezárták Ruszinsztkóban román iskolákat és tényleg iskola nélkül maradtak ott román gyermekek, úgy ezt szintén helytelenítjük. Megvan hozzá a bátorságunk, de szeretnők, ha román lapársainkban is megjelenne a bátorság helyteleníteni, ha magyar gyermekek maradnak magyar iskola nélkül. Nem törvénytelen kérdés, sőt törvényben megállapított jog és ha egy ilyen cikk jelenne meg a Romániában, ezzel nagyobb szolgálat tenne a közeledés művének, mint száz más írással. Vagy ha például a bucurestii rádióban nemcsak cáfolatot hallanánk magyar nyelven.

Van mondanivalónk. Ne lássanak bennünk ellenséget és közeledjenek hozzánk bizalommal. A román-magyar egymásrautaltság országghatárokon túl ma parancsolóbb szükségesség, mint valaha, — minden szerencsétlen rádióhíradás ellenére. És ezt mi mozdíthatjuk elő. Román és magyar sajtó egyaránt. Kísérletjük meg. És hírdessük azt a gyönyörű jelmondatot, mely két évtized előtt, román ajkáról szállott szerte: Az elnyomottakból soha nem lehetnek elnyomók. Akik hirdették, átértékelték igazságát. Mi is érezzük. Érezzük mindannyian és érezzük mindentűn. Ez is mondanivalóinkhoz tartozik.

(V. e.)

Fejfájás, migrén, hűlés - eseteiben
ANTINEVRALGIC

JAWOL

3 TABLETTAT TARTALMAZÓ DOBOZ
GYÓGYSZERTARAKBAN ÉS DROGÉRIÁKBAN

Henderson angol követ érdeklődik Hitler békefeltételei iránt

A francia baloldali lapok a Moszkvával való megegyezést
sürgetik

Hitler elveti a háborús megoldást
Berchtesgadenbe hívták a danzigi vezetőket

Londonból jelentik: Angol parlamenti körökben nagy érdeklődéssel fogadták és tárgyalták azt a hírt, amely szerint Sir Neville Henderson berlini angol nagykövet rövidesen érintkezésbe lép Hitler kancellárral akinél érdeklődik a vezér világbéke-feltételei iránt. Londonban ugyancsak nagy figyelmet keltett egy jelentős német politikai személyiség azon kijelentése amelynek értelmében Németország visszautasítja a danzigi kérdés háborús megoldását.

„Minden kérdést békésen lehet megoldani“

Chamberlain miniszterelnök egyik választói kerületben, időközi választás alkalmával, nyílt levelet intézett konzervatívpartí választóihoz. A nyílt levélben többek között a következőket mondja:

— A nemzeti kormány megértette a világgal, hogy kész szembeszállni minden törekvés-sel, amely erőszakkal igyekszik a nemzetközi megállapodásokat felborítani. Nincsenek olyan problémák, amelyeket nem lehet békés úton megoldani, de nem riadunk vissza a támadástól, amely bennünket érne és amely kötelezettségeinket azonnal hatályba állítaná. A mi célunk az, hogy megvédjük birodalmunkat és szövetségeseink érdekeit és végül, hogy megakadályozzuk a háborút.

„Katasztrófális lenne a moszkvai tárgyalások megszakítása“

Párisból jelentik: A francia sajtó egybehangzóan megállapítja, hogy Roosevelt elnök legutóbbi politikai kudarca, illetve az a tény, hogy Amerika késlekedik állásfoglalni a demokráta hatalmak mellett,

a totális államokat még jobban ingerli a háború kezdeményezésére.

A lapok megállapítják továbbá, hogy ezt a fogyatékosságot a Moszkvával való tárgyalások végleges megszakításával ellensúlyozni lehetne.

A La Justice című lap megállapítása szerint az angol és francia kormány most küldte el utolsó megállapodási formuláját Moszkvába. A Szovjettal való szakítás egyik előfeltétele lenne Roosevelt elnök határozott állásfoglalása a demokráta arcvonal mellett, mert ellenkező esetben az európai demokráta nem mondhatná le a Szovjettal való szövetekezésről.

A Le Figaro úgy vélekedik, hogy sohasem volt olyan fontos Amerika állásfoglalása, minthogy éppen most, amidőn a francia kormány az előbbi probléma előtt áll, hogy tegyen-e újabb engedményeket Moszkvának, vagy nem.

A mai helyzet mellett katasztrófális lenne a Szovjetunióval való tárgyalások megszakítása.

a Szovjet valamennyi követelésének elfogadása viszont csak hátrányos lenne.

A L'Oeuvre szerint a francia kormánynak az a véleménye, hogy Londonnak el kell fogadnia az oroszok feltételeit, mert amennyiben Anglia szakítana a Szovjetunióval, annak kiszámíthatatlan következménye lenne. Ebben az esetben ugyanis nehéz volna keresztülvinni, hogy Törökország teljesítse vállalt kötelezettségeit. Ez a körülmény csak felbátorítaná a totális államok diktátorait.

A Republique új feltevéssel szolgál és megállapítja, hogy Sztalin lemondásra akarja kényszeríteni Chamberlaint és a szovjetkormány tárgyalásait nyomást akar gyakorolni ilyen irányban az angol közvéleményre.

A L'Humanité cáfolja, hogy a Szovjetunió előnyököt akar magának szerezni a balti államokban, viszont nem ismerhet el egy olyan helyzetet, amikor a vele szomszédos államok ellenségek mutatkoznak.

LÉTREJÖN AZ ANGOL-LENGYEL KÖLCSON

Londonból jelentik: A Reuter ügynökség jelentése szerint az angol-lengyel katonai tárgyalások annyira előrehaladt stádiumban vannak, hogy rövid idő alatt sor kerül a szerződés aláírására. A tárgyalás vonatkozik arra a nyolc millió angol fontos kölcsönre is, amit a lengyel hadsereg felszerelésére kell fordítani. Ezenkívül másik

öt millió font kölcsönt is kap a lengyel kormány,

amelynek felhasználása felett szabadon rendelkezik. Az utóbbi kölcsönről szóló megállapodás bizonyos megkötéseket tartalmaz, ez azonban nem befolyásolja az összeg felhasználhatóságának szabadságát. Ugyancsak a katonai megállapodás aláírása után a francia kormány 600 millió francia frank kölcsönt nyújt Lengyelországnak hadianyagvásárlás céljaira.

ERÉLYES JEGYZÉKET KÜLD A LEINGYEL KORMÁNY A DANZIGI SZENÁTUSHOZ

A Reuter iroda jelentése szerint Beck, lengyel külügyminiszter beható tanácskozást folytatott Skladkovski miniszterelnökkel. A megbeszélések Budjewitz vámtisztviselő meggyilkolásával állottak összefüggésben. Minden valószínűség szerint még mielőtt a lengyel kormány erélyes lépésre határozna el magát, Rydz Smigly marsallt is bevonják a tanácskozásba. Lengyelország ugyanis

nagyon erélyes hangú jegyzéket akar intéz-
ni a danzigi szenátushoz,

rámutatva egy további ilyen lépésnek a súlyos következményeire.

A postai incidens híret német politikai körökben nagy tartózkodással fogadták. Ugy

látják, hogy a lengyel vámőr meggyilkolása nem lesznek súlyosabb következményei. A lában az a felfogás uralkodik, hogy

Hitler a danzigi kérdést elszigetelten és békésen kívánja megoldani.

A kancellár a jövő hétre újból Berchtesgadenbe hívta a danzigi vezetőket, akik előtt roletesen ismertetni fogja megoldási tervét, amelyről egyelőre még semmiféle részletet nem szivárgott ki.

A BERLINI ANGOL KÖVET KINGHALI LEINTÉSET KÉRI

Londonból jelentik: Az Ewening Standard jelentése szerint Sir Newille Henderson berlini angol nagykövet azzal a kéressel fordult a londoni kormányhoz, hogy kényszerítse King kapitányt Németországban terjesztett levelek beszüntetésére. A nagykövet azt jelentette, hogy

ezek a levelek nagy felháborodást keltettek Németországban

és emiatt feladatának ellátása a legnagyobb nehézségekbe ütközik. Henderson jelentése Londonban arra következtetnek, hogy a nagykövet még mindig lehetségesnek tartja a békefelépítés politikájának feltámasztását. Henderson nyomatékosan figyelmeztette az angol kormányt, hogy szüntessék be a levelek küldését, ha azt akarják, hogy a német-angol viszonyban javulás álljon be.

DANZIG ZSUFOLVA VAN KATONASÁGGAL

A Le Journal arról számol be, hogy Danzig rosa zsufolva van birodalmi katonákkal. Állandó folyik a katonák elszállásolása és a rekvirálás.

Az iskolák már teljesen kaszárnyákká alakultak

és az egész városról a a benyomás, mintha katonaszállás alatt állana.

A Le Figaro berlini jelentést közöl, amely megállapítja, hogy Hitler kancellár nagyjelentőségű pírre határozta el magát a Försterrel folytatott berchtesgadeni megbeszélése során. Nem kell a tartani, hogy nyomban a német birodalom erős köcs fellépésére kerül a sor, mert ezt megelőzően danzigi nemzeti szociálisták a hónap végén gyűltartanak Oberselzbergben.

KELETPOROSZORSZÁGOT KÖVETELI E LENGYEL UJSÁG

A Nachod Waltz című lengyel hetilap tünéstklő javaslatot tesz a danzigi és keletporosországi kérdés megoldására. Szerint Danzig lengyel város volt és az is kell, hogy maradjon. Keletporosországot Lengyelországhoz kell csatolni. Németországot kényszeríteni kell arra, hogy Keletporosországot német lakossá nélkül engedje át Lengyelországnak. A Németországban élő lengyelekkel kell benépesíteni a balti államokat, hogy ilyen módon megremtsék a lengyelég hatalmas védőbástyáját.

NÉMET TABORNAGY — AKI NEM HISZ VILLAMHÁBORÚBAN

Von Moltke marsall a Wissen und Weisheit című katonai folyóiratban cikket közöl, am többek között a következőket mondja: Ha kil a háború, annak időtartama és vége beláthatatlan. Nem lehet ma arról beszélni, hogy villá háborúval a német hadsereg legyőzze ellenfelet.

AZ OLASZ LAPOK ROOSEVELT „VERESÉGÉRŐL“ IRNAK

Milánóból jelentik: Az olasz sajtó vezetői polo d'Italia — a világbéke most újabb r elszenvetted vereségével. A lapok világpolitil jelentőségű ténynek tartják, hogy Roosevelt nem tudta rávenni a szenátust a semlegeségi törvény megváltoztatására. Ez a körülmény Franciaországban, mint Angliában nagy visszataszítást keltett, mert

a két ország háborús pártjai feltétlenül számítottak az amerikai támogatásra.

Részeg hentes rémtette Lugoson

Rata Ioan húszhónéves hentessegéd éjjeli korecsmában mulatozott, majd reggel italos fej elment a hentesüzletbe és megkezdte a munkát. N közben egy asszonyt kiszolgált, borzalmas szere csatlenség érte. A hentesbárdal marhacsontot aka feldarabolni, de az éles bárd a csontról lecsuszva balkezebe vágódott. Az asszony ijedteben felsikított, mire a hentessegéd felkiáltott:

— Elvitte az ördög a balkezemet, kapja meg jobbat is!

Ezzel véres kézzel felemelte a súlyos bárdot lesújtott vele a jobbkezére. A következő pillanatban eszméletlenül összerogyott. Az asszony, aki szert tanuja volt a hentes öcsönkiflásának, szintén összeesett. Beszállították őket a kórházba, ahol Rata nagy vérvesztésig következtében meghalt. Az asszonyt idegösszeomlással ápolják.

A hatvankét éves Dohnányi Ernő

A világhírű magyar mester július 27-iki születésnapja alkalmából

A bécsiek hajdani, mindenható zenepápa: a félelmetes tollu Hanslick Ede dr. tanár írja egy helyen: Grillparzer, a nagy német drámaíró szerint bizonyos műveket és művészeket a bírálónak csak kalaplevé szabad kritizálni! Nos, hát ezek közé tartozik Dohnányi Ernő dr., a világhírű zongoraművész, a zenepoéta, a dirigens, a kamarazenesész és — last but not least — a legkiválóbb zongorapedagógus is.

Dohnányi Ernő, a zeneművészetnek ez a Michael Angelója, a zenei építész, festő és szobrász, egyránt istenien áldoz a művészet hármasság oltárán: mint pianista, zeneszerző és karnagy, mindhárom minőségében egyformán kiválóan. A magyar zenevilágnak ilyen — szinte döbbenetesen — sokoldalú muzsikusa Dohnányi előtt egyedül Liszt Ferecz volt, akivel Dohnányi rendkívül széleskörű, bámulatosan sokrétű műveltsége tekintetében is méltán összehasonlítható. Dohnányi sok európai nyelvet szuverénül uraló, roppant olvasott, imponálóan művelt ember.

Egy hajdani intim zenei társaságban, melyben Johannes Brahms is jelen volt, mutatta be a felejt-hetlen, magyar származású karnagy, Nikisch Artur — ez a remek kamarazenesész — Dohnányi zongoratorozását az opusz 1-et. Brahms elkérte a mű partitúráját, azt figyelmesen átolvasta, majd Nikischnek ezen szavak kíséretében adta vissza: „Ich selbst haette es nicht besser machen können!” Ha Dohnányi tollából egyedül csak ez a mestermű került volna ki, akkor már ezzel is örök dicsőhelyet biztosított volna magának a zeneművészet Pantheonjában.

Kevés művész van a zene birodalmában, aki olyan szédületes, káprázatosan ivelő karriert futott be, mint Dohnányi. Még nem volt husz éves, amikor Richter János, a bécsiek bálványozott karnagya, magával vitte Londonba, Manchesterbe és Glasgowa, hol Beethoven zongoraversenyműveit játszatta el az ő nagy felfedezettjével, Dohnányi Ernővel. Néhány évvel utóbb Dohnányit már Berlinben találjuk az öreg Barth tanár oldalán, a zongoramesteriskola másodvezetőjeként. Egy az egész zenevilágot beragogyó mester, mely nemcsak a szemeket kápráztatja el, nemcsak tüneményesen világít, hanem nemes tüzével mindenkét el is gyönyörködtet.

Dohnányi egyéni érdeklődésében enciklopédikus. Nincsen a tudományok, nyelvészetnek, művészetnek, technikának olyan ága, amely iránt a mesternek nem lenne fogékonysága, mely nem kötne le az ő figyelmét, nem vonná magára az ő mindent átfogó érdeklődését. Dohnányi tudgyáiban kifogyhatlan, tájékozottságában tulszámnyalhatlan. Ha a magyar zene legnagyobb reprezentánsairól esik szó a zenei világsajtóban, akkor Dohnányi neve a legelső helyen áll Bartók, Kodály és Weiner (Vándor Leóval) egy lélekzetben. Az itt említett három világhírű komponista alkotásait úgy saját hazájukban: Magyarországon, mint külföldi művészkörútjain Dohnányi mindenkor nobilis altruizmusával segítette büszke diadalra, az önzetlen barátság igaz jegyében propagálta azokat, amint hogy lelkes szellemi mecénása, készséges pártfogója minden tehetséges, nagyratörő, fiatal magyar komponistának és szívesen tartja a keresztvív alá a filharmónikus koncerteken azoknak figyelemreméltó opuszait.

Mint nagy elődei: Mendelssohn, Schumann Róbert, Liszt, Saint-Saens és Brahms, Dohnányi is a daltól — a szövevényes szimfóniákig, a zenekari szvittől a sokrétű variációs műig, a pantomimtól az ünnepi miséig, — a kamarazenesében legtöbbször saját zenei ösvényein járva — az összes zenei műfajokat egyaránt zseniálisan műveli. Bizvást elmondhatni róla, hogy ő a világ legkiválóbb kamarazenesze, amit külföldi vetélytársai is készséggel elismernek és nagy megtiszteltetésnek veszi minden nagy hegedűs és csellista, ha Dohnányival szonátázhat, kamarazenélhet.

Dohnányi gyakran megcsinálta azt a zenei bravurt, hogy mint zongoraversenyművek szólistája, a zongorától dirigálta a zenekart — leggyakrabban Mozart kis g-dur koncertjével — és csak fejbiccentéssel adta meg a zenekarnak a beintéseket. A mester szinte legendába illő zenei emlékezőtehetséggel rendelkezik.

Dohnányi Európa egyik legkeresettebb zongorapedagógusa is, aki csaknem teljes négy évtizedes

munkássága alatt egész generációját nevelte a kitűnő zongoristáknak. Mint néhai Hubay Jenő tanár hegedűmesteriskolájába tengerentúli országokból is jöttek a növendékek Budapestre, — így a világhírű lett mesternövendék, Alma Moodie Ausztráliából jött el Hubayhoz — hasonlóképpen keresik fel sokan messi tájakról Dohnányi művészképzőjét is. Tanítványsorban persze a legnagyobb pozíciót jelenti, ha valakinek sikerül bejutnia Dohnányi mesteriskolájába, mert a külföld számára is a legfényesebb ajánlólevél, a „legjobb márká”, ha valaki Dohnányi szárnyai alól került ki.

Dohnányi a zeneszerésztanban néhai Koessler János tanár dísznövendéke volt. A németek hírneves zeneszerésztája, a berlini Walter Niemann a fiatal Dohnányit annak idején — könyvének megjele-

nésekor, ezelőtt negyven évvel — az ifjú Schur Róberthez hasonlította és őt a legelőkelőbb Brahms epigonok közé sorolja. A mester azon kisszámú dern komponisták sorába tartozik, akiket alkotásuknál nemcsak korlátlan dologbeli tudásuk, szinte szörkányos technikájuk vezérel, hanem akikne Beethoven szavait idézve: — Ha az alkotás leme szöveg a lelkükben, úgy minden hanghoz a szívük veri a taktust.

A hallgató nem tudja, mit csináljon Dohnányi előbb: bámulatot kivívó formátokélyát, ujszégsége mellett mindig mértékletes, magát számtulzásokra, sem izléstelenségekre elragadtató monizációját, nemesveretű műfolyát, mely összeállításait körülengli, fényes hangszerelését, kihatlan invencióját. Zongorakompozícióit — a gorairodalomnak ezeket az örökértékű remeke minden magasabb osztálybeli zeneakadémista a solyában hordja, koncerttűdjeit a legnagyobb tuózők tűzik műsorukra, kamarazene és szimkus műveiert az egész művelt zenevilág lelkesen

Dohnányi külföldi turnéin minden alkalorhosszu időre emlékezetes élményeket hagyott lhallgatósága lelkében és hervadhatlan dicsőszerzett a magyar művészetnek.

Guttman M

Hausse-mozgalom Julikában

anyagi szépségű és Shaw Bernhardnál okosabb Julikát? A Színházi Élet Julikáját, a mindannyiunk Julikáját, az Alpár Gitta búbajos leánykáját? Gondolatban együtt szenvedtük át anyjától a vajudási fájdalomakat, együtt ringattuk a böcsőjét, majd együtt örvendeztünk az örvendező családdal, mikor első lépésit megtette, első gügyögésre nyílt a szája. De további fejlődésének minden mezzanata is nyitott könyv volt a számunkra, mert az említett művészi közlöny állandó folytatásokban számolt be hétről-hétre arról, hogy mit művel a Julika! Túlnőtt a gyermekrovaon az elragadt leánya, félhivatalos bulleteinek, állandóan seregnyi fényképeket hoztak róla s akadtak nemsokára más lapok is, amelyek a csengő „publicité” kedvéért viharos lelkesedéssel vettek részt a nemzeti Julika-mozgalomban és szaporán gyujtogatták rajongásuk örömtüzeit.

Nem kívánva és akaratlanul sok családapa végül már jobban kiismerte magát Alpáréknál, mint saját otthonában, a gyermekszobában, annyi helyzetjelentést kaptunk Julikáról írásban és képben. A naphi-rekblől megtudtuk, ha Julikának a hasa fájt, a tréfarovat állandóan a futószalagon hozta, hogy milyen jót mondott már megint a Julika, színes riportok lelkendeztek, hogy milyen pazarul válik be Gitta asszony, mint anya, helyszíni tudósítók adtak számot a babakelengyeről, Julika-hintóporral találkozunk még az utolsó hirdetési oldalán is. Minden cipőkrém reklámmal fényesebb diadal aratott ez az anyai szeretet, amely minden lehető és lehetetlen helyeken a legfeltűnőbben volt kiplakátírozva. De fellette ügyesen és jól van ez így, mert ha egyszer Julika biográfiáját a világtörténelem számára kell megörökíteni, nem lesznek majd korai gyermekségét illetőleg hűzők, mint ahogy az egy másik híres-ségnél — Goethénél — tapasztalható.

Azokban térünk a tárgyra. Mint tudjuk pár Gitta már régebben külföldön tartózkodik jótékony szélcsend állott be a Julika-kultuszban hány nap óta azonban ismét feszülnek az anya keség vitorlái. Megjött a hír, hogy a kitűnő műnő Newyorkba költözik, de mint néhány tudósól észlelhetjük, kitöréssel fenyeget egy újabb lika-csindaratta-bum-bum-bum. Már megint csak, hogy az anyagi szépségű Julika megjele vel tönkrevert minden hasonló nembelit a flokorzón, már újabb halljuk csodajomondásait, k'szülnek a képek, — Julika itt, Julika ott, bájós gyermek mindenütt felbukkan, parkban, lónban, öltözében, még a tyútkelben is. Tehát hausse-mozgalom készül Julikában. Mi azonban az érzelmi börtén baissere játszunk. Sőt egyen egy szíves kérésünk van a kedves mamához, am a következőkben vagyunk bátrak megizenni.

Kedves Alpár Gitta! Nagy tisztelői vagyunk művészetének, s ha sikerel lesznek, — mint a biztos lesznek is, — örömmel vesszük tudom De a Julikájával hagyjon nekünk békét. Ne gesse fel azt, ami a legprivátabb családi öröm, kizárólag az ön anyai érzéseire tartozik. A gye nem reklámügy, nem kirakattárgy, még akkor ha olyan páratlan teremtmény, mint a kegye rendkívül okos és világszép Julikája. Ha olyan sikerült gyermeke van, legyen vele boldog, szerén izlésesen családi körben. De ne exhibálja ki az sajtó hasábjaira, ami a legszigorubbán öre t zik. Mert hiába olyan kiváló a maga gyermeke, den anya számára úgyis az övé a legokosabb legszebb. Már erre a jogosult érzésre való t tettel is csak kiváló tapintatról fog tanuságok a jövőben a kitűnő művész, ha ezental Juliká hagyja a játékból.

(Flan

CSODÁK CSODÁJA

Szenzációs színes film. RITZ-TESTVÉREK, KENNY BAKER, ANDREAS LEEDS, ameri balett, stb.

A magyar sajtó Csáky gróf németbarát nyilatkozatáról

Budapestről jelentik: Csáky István, ma-
gyar külügyminiszter legutóbbi beszédével kap-
csolatban, amelyben azon aggályának adott ki-
nyilatkozatát, hogy a magyar társadalmi életben fel-
tűnő ellenzéki hangok megzavarják a Ma-
gyarország és Németország között fennálló bará-
tság szonyt, a Pester Lloyd megállapítja, hogy
Csáky nyilatkozatát megvilágítja a magyar külpoli-
tika új útját, amely az igazság útja, az épi-
cemen nyugvó béke útja, amely a barátság-
szesznek köszönhető. Az Esti Újság hangsúlyozza,
hogy a magyar közvélemény

szívesen fogad minden olyan hangot, amely a
magyar-német jóviszony megbontására tö-
rekedik.

A németellenes propaganda nem Magyaror-
szágon született és nem adottsága a magyar
népnek.

Az Est megállapítja, hogy csakis a magyar
közvélemény mértékadó arra, hogy megszabja a
magyar külpolitika irányát és ez az irány nem
más, mint amit a fajszeretettel diktál és
a nemzet függetlensége megkíván. Magyar-
ország barátjaival karöltve fel akarja tartani
a nemzet méltósággal nyugvó békét.

**Német hajók juttatják el
örvénytelenül bevándorló
zsidókat Palesztinába**

Londonból jelentik: A zsidókérdés alsóházi tár-
sával kapcsolatban a Times a következőket ír-
Palesztinának zsidó és arab autonom tartomány-
történet elkövetésével, azzal, hogy mindkettőnél
tartják az ellenőrzés jogát a bevándorlás felett,
amely lehet Palesztina és Szíria federalizálása.
Ami a törvényellenes bevándorlást illeti, hang-
súlyozza a lap, hogy egyes esetekben a behajózás Pa-
lesztina felé gyaníthatóan a zsidóság legnagyobb el-
követésének műve. Megemlíti a Times néhány német
újság esetét, amelyek zsidó kivándorlókat szállítottak
Fekete tengeri kikötőbe, ahol egy panamai lo-
kális hajó alatt német hajóra tették át a menekül-
tet és útnak indították Jaffa felé. Nem ok nélkül
írja fel a gyanút, állapítja meg a cikkíró, hogy
ilyen műveleteknek kettős célja van. Először is
bebiztosítani akarják a zsidókat, másrészt meg akar-
ják erősíteni a véleményét, hogy Anglia nem tartja
a Fehér Könyvben feltüntetett ígéreteit.

**A japán katonai párt hadüzenetet követel
a Szovjet ellen**

**Derülátó jelentések az angol japán tárgyalásról
Kölcsönös engedékenység mutatkozik**

Tokióból jelentik: Craigie tokiói angol nagy-
övet ma délelőtt ismét felkereste Arita japán
külügyminisztert és vele hosszabb megbeszélést
olytatott a tiencsini helyzetről. A tanácskozá-
s folytatását szombatra napolták el. A ja-
pán külügyi hivatal a délelőtti tanácskozáso-
kól hivatalos jelentést adott ki, amely csak eze-
ket mondja:
— Sikertült némi haladást elérni a meggye-
zés felé.

Londoni jelentések szerint az angol sajtó
általában biztatónak tartja a tárgyalások men-
netét. Hír szerint Anglia messzeemenő engedé-
kenységet mutat a kínai terroristák üldözése
ügyében a tiencsini idegen negyedben. Bizonyos
más japán kívánságok azonban még kielégítés-
re várnak.

A japán lapok nagy érdeklődéssel foglal-
koznak a folyamatban lévő angol-japán tárgya-
lásokkal. Az egyik lap szemere veti Angliának,
hogy ellenséges magatartást tanúsít Japánnal
szemben. Szemere vetik azt is, hogy
az angol kormány Moszkvával szemben en-
gedékenységet tanúsít, míg Tokióval szem-
ben teljesíthetetlen követeléseket támaszt.
Más lapok kéri a japán kormányt, hogy sza-
kítsa meg összeköttetéseit Angliával.

A jelek szerint a japán kormány nem haj-
landó teljesíteni a tábornoki kar ama követelé-
sét, hogy
kezdjenek sürgős katonai akciót Szovjet-
ország ellen

nagyobb teljesítmények
elérésére egy megfelelő
olajat kíván. Ez az
olaj az új Luboil.

**AZ ÚJ LUBOIL KIVÁLÓ TULAJDONSÁGAIT
MINDENKI ELISMERTE**

A Societatea Unirea mérnökei és vegy-
szeneinek hosszas kísérletezések után si-
került a múlt évben olyan román olajat
gyártani, amely TELJESEN EGYENRÁNYU
a hasonló idegen olajokkal.
Ugy külföldön, mint az országban alapos

vizsgálat után az új Luboil minden román
autós használja, mert kenőképessége egészen
elszörendű.

A Societatea Unirea büszke, hogy labora-
toriumában előállíthatta az új Luboil,
amely speciális nyersolajokból készül.

AZ ÚJ LUBOIL UNIREA

Az új Luboil OLCȘO, mert
mint belföldi készítmény nem
fizet vámot és nincs alávetve a
kontingentálásnak.

AZ UNIREA S. A. R. GYÁRTMÁNYA

**Ezer font váltságdíjat kértek
egy amerikai utas elrablói**

Jeruzsálemből jelentik: A Tel Aviv külön-
böző pontjain elkövetett merényletek áldozatai-
nak száma péntek reggelig 8 halott és 5 sebe-
sült. Valamennyi merénylő zsidó volt. A me-
rényletek következtében bizonyos védelmi rend-
szabályokat foganatosítottak olyképpen, hogy
délutántól kezdve bizonyos helyeken beszüntet-
ték a forgalmat, szombatn és vasárnap pedig
úgy Jaffában, mint Tel Avivban, Petachban és
Tikvában korlátozták a forgalmat.

A jeruzsálemi rendőrség nem tudta megál-
lapítani, kik követték el azt az emberrablást,
amelynek áldozata lett egy Goldner nevű ameri-
kai turista és annak fia. Később a terroristák
szabadonbocsátották az apát és fiáért ezer font
váltságdíjat követeltek.

**A pozsonyi képviselőház elfogadta a szlovák
alkotmányt**

Pozsonyból jelentik: A szlovák képviselőház
pénteki ülésén letárgyalta és elfogadta az új alkot-
mányt. Az új alkotmány törvény néhány soros be-
vezető részből, 13 fejezetből és 103 paragrafusból áll.
Az első fejezetek megállapítják, hogy a szlovák állam
közirtársaság, amelynek

Teje a választott elnök, akit a nemzetgyűlés 7
évre választ meg.

Megállapítják ezek a fejezetek, hogy 80 képviselőt
választanak az eddigi 63 helyett, még pedig általa-
nos, közvetlen és titkos szavazás útján, öt esztendői
időre. Jelentős a hetedik fejezet, amely az állam
rendi szervezetéről intézkedik. A rendi szervezet a

következőkből áll: mezőgazdasági, nagyipari, keres-
kedelem és kisipar, pénzügyi és biztosítási szak-
ma, szabadfoglalkozásúak, közalkalmazottak és kul-
turmunkások. A kisebbségek szempontjából nagyfon-
tosságú a 13-ik fejezet, amely kimondja, hogy

a nemzetcsoporthoz tartozó állampolgárok szá-
badon választásuk meg nemzetiségüket.

A nemzetcsoporthoz és tagjai kulturális összeköté-
tést tarthatnak fenn anyaországukkal, az iskolák-
ban használhatják anyanyelvüket és a nemzetcsopor-
tban olyan mértékben érvényesíthetik jogukat, mi-
lyen mértékben anyaországukban részesítik jogal-
kat az ott élő szlovákságot

= HIREK =

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félre 400, egész évre 800 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félre 350, egész évre 700 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félre 700 egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Mathuzsálemek iskolája

A magántanárok sokra ráérnek. Így bőven rendelkezhetik idővel Mc Keever is, valamelyik délamerikai egyetem magántanára, aki elhatározta, hogy iskolát nyit az aggok számára. Elhatározását tett követte, a tanintézet már működik, szorgalmasan látogatják a galamfőher szakállú nebulók, akik közül a legfiatalabb hetven éves, a legidősebb pedig épp most háta át százhuszadik életévét. De vajjon mit tanulnak ebben a furcsa intézetben ezek a reszketős lábú, már-már alig láto növendékek? Keever mester arra akarja őket megtanítani, hogy bölcsen hallgassanak meg. Nézete szerint ugyanis öreg ember is ifjúvá válhat, ha az idő fogalma átmosdosul számára. Szigorúan tilos tehát, hogy az öregurak egymás között az elmúlt szép időköt felelevenítsék, mert a szellemi recept szerint az a legjobb számukra, ha a jelennek élnek és megértenek, felfogni igyekeznek a jelenkor szépségeit. Így aztán beleíjodnak a mai világba. Minden tiszteletünk mellett is az a szerény véleményünk, hogy bizony nagy zöldségeket prédikál az a lélekűbűvár magántanár. Mert, ha igazán jól akarna ezeknek a szegény öregeknek, úgy legjobban tenné, ha abban segítene őket, hogy minél kevesebbet lássanak ebből a szép világból, az ő amúgy is gyengülő szemekkel. Ne taníttassa ő ezeket látni. Mert úgy járnának, mint a mesebeli király, aki, miután kigyógyították a vakságából és ráébredt a világ valóságára, — kérve kérte orvosait, hogy vegyék el ismét a szemvilágát. Elhíheti a tanár úr, hogy sokkal szebb az a világ, amelyet emlékeik szívárványszínein át ezek az öregek befelé néző szemekkel látnak. Gyönyörű színpad a mult, különösen az olyan mult, amelyen volt ez a mai kivénhedt nemzedék. Hagyja csak a tanár úr őket emlékezni, szendergni és zárja be az iskoláját. Mert amit ott tanulhatnak, attól ugyan nem fognak sem boldogan, sem bölcsen meghalni. (F.)

— **NEM VÁRHATÓ A MELEG CSÖKKENÉSE.** A bucaresti időjárásjelző intézet időjárásjelentése július 22-re: Változó légnyomás, az ég nagyjából derült. Az északi vidékeken gyenge szél. A hőmérséklet változatlan.

— **Gyászünnepségek Balcicban.** Balcicból jelentik: Néhai Maria anyakirályné halálának egy éves évfordulóját gyászpompával ülték meg a balcici kastélyban. A gyászistentiszteleten a politikai és társadalmi előkelőségeken kívül hatalmas tömeg is résztvett.

— **Ferdinánd király halálának évfordulója.** Bucarestből jelentik: Néhai Ferdinánd király halálának évfordulóján a Mihai Viteazul rend lovagjai megjelentek Curtea de Argesben. A lovagok felváltva örködték a sirhely fölött.

— **ANGLIA HAJLANDÓ BEFOGADNI AZ ÖSSZE MENEKÜLTÉKET.** Londonból jelentik: Sir Samuel Hoare belügyminiszter az ewiani konferencia menekültügyi bizottságának kijelentette, hogy Anglia hajlandó felajánlani a menekülteknek a világbirádalom területén való letelepedését, amennyiben más államok is hasonló álláspontra helyezkednek. Ebben az esetben Anglia még arra is hajlandó, hogy az emigráció letelepedését pénzügyileg is támogatja.

Julius 22 Szombat

Mária Magdolna

1832. július 22-én halt meg Napoleon francia császár fia, a sasfiók. Az apja még a bőszenben a római király címet adta neki. Napoleon arról álmódzott, hogy utána a fia kerül a francia császári trónra. Ez az álom sohasem vált valóra. Napoleon képtelen volt lemondani és száműzetésben halt meg. Fia nagypapájához került a bécsi udvarba és nélkülözte az anyai szeretetet, mert anyja, Mária Lujza nem törődött vele. Az osztrák császár, a nagypapa, a reichstadti hercegi címét adta unokájának, a bécsi udvar pedig úgy nevelte a fiatal sasfiókot, hogy ne jusson eszébe apja örökére törni. A sok szórakozás tönkretette szervezetét és a herceg tüdőbajban pusztult el.

1870. július 22-én született Cholnoky Jenő egyetemi tanár. Ismert földrajztudós. Beutazta Kínát és Ázsia más országait. Számos érdekes könyvet írt.

— **Francia cserkészek jönnek Romániába.** Párisból jelentik: Csütörtökön este cserkészekből és cserkészleányokból álló küldöttség indult el Bucarestbe. Augusztus hónapban pedig 80 román strajer utazik Franciaországba, ahol a francia kormány vendégei lesznek.

— **VÉRBOSSZÚ BUCURESTIBEN.** Bucarestből jelentik: Traiлович Anton 65 éves albán, állandó perlekedésben élt feleségével Feltételezési jelentéseket rendezett és folytonosan azzal gyanúsította feleségét, hogy megcsalja. Tegnap ismét hangos jelenet keletkezett a házaspár között, amelynek során az idős albán kést rántott elő és agyonszúrta feleségét. A rendőrség azonnal védekezett, hogy vérbosszút állt, mert hazájában az a szokás, hogy aki megsérti a családi élet szentségét, annak halállal kell lakolnia.

— **Németországban szigorúan ellenőrzik a külföldről jövő leveleket.** Berlinből jelentik: Valamennyi levelet, amelyen angol vagy francia bélyegző van, szigorú postai ellenőrzés alá veszik. Átvilágító sugarakkal próbálkoznak betekinteni a levelekre, ezenkívül felbontják a keresztöltés alatt érkező külföldi lapokat is.

DIANA

le mosás a festet rugalmassá teszi

— **A párisi forradalmi emlékünnepe bizottságának köszönete a román küldöttségnek.** Párisból jelentik: Az a bizottság, amely a forradalmi emlékünnepeket rendezte szívélyes formában mondott búcsút annak a román intellektuális küldöttségnek, amely résztvett a július 14-iki ünnepségeken. A búcsúszóan résztvett valamennyi Párisban tartózkodó román személyiség.

— **TÖMEGESEN SZÓKNEK ROMÁN TERÜLETRE BOLGÁR KATONÁK.** Giurgiuból jelentik: A Capitala a következőket jelenti: A bolgár katonaszökevények száma egyre szaporodik és egyre tömegesebben jelennek meg a határszéli hatóságoknál. A szökevények elpanaszolják, hogy testi bántalmazásban részesülnek és kibírhatatlan nyomor van odaát. Azt kéri, hogy őket is sorozzák be a román hadseregbe.

— **Kolozsvárott új nevet kap a Maniu, Iorga és Enescu-ucca.** Kolozsvárról jelentik: A legújabb rendelkezések értelmében köztisztviselők, terek és utcák még életben levő személekről nem nevezhetők el. Erre való tekintettel összeült egy városi biztosság, amely az uccaneveket vizsgálta felül. A biztosság elhatározta, hogy a Iorga Nicolae tanárról, Maniu Iuliu, volt miniszterelnökről, Enescu Gheorghe világhírű hegedűművészről, továbbá más ismert közéleti nagyságokról elnevezett uccák más nevet kapnak. A kolozsvári példát követni fogják a többi erdélyi bántási városok is.

— **ROMÁN—FRANCIA DIÁKCSERE.** Párisból jelentik: Leseanu, a bucarestii kereskedelmi és ipari főiskola román—francia egyetemi egyesület elnöke villásreggeli adott a Romániában tartózkodó francia vállalkozók tiszteletére. A társaság célja a francia—román diákcseré lebonyolítása. A villásreggeli végén Leseanu sajnálkozását fejezte ki, hogy a román diákságnak Franciaország felé való érdeklődése és utazása nem váltotta ki ugyanazt a kölcsönösséget a francia diákságból. A villásreggeli felszólítás hangzott el a francia vállalkozókhöz, hogy a jövőben üzemüket és vállalataikat nagyobb mértékben nyissák meg a román barátok és szövetségeseik előtt.

(—) **Autószentelés.** Mint minden évben. Idén is Szent Kristóf napján, július 25-én, kedden reggel 8 órakor a józsefvárosi katolikus plébániatemplom előtt autószentelés lesz. Az autók a templom előtt sorban állanak fel.

— **Lemond a finn köztársaság elnöke.** sinkiből jelentik: Hír szerint a finn államegészségi okokból legközelebb lemond.

— **A CFR ÚJ BEVÁLTÁSI ÁRFOLYÁSA.** Bucarestből jelentik: Augusztus elsejei hatályú államvasút a következő beváltási árfolyamokat tette életbe: török font 724 lei, német márká 480.13, drachma 1.70, dinár 3.20, német márká 4 belgas 26.61, belga frank 5.12, pengő 28.35, dár rona 31.58, egyiptomi font 724, török font 12 angol font 739, pezeta 20.29, olasz lira 7.33, dár 130.73, francia frank 4.04, szlovák korona 5.00, dár 1.76, palesztinai font 707.11, zloty 28.40, orosz rubel 20.63, svájci frank 33.93.

(—) **Unitárius istentisztelet lesz holvasánap este hat órakor a belvárosi evangélikus egyházközség tanácstermében.**

— **ÖT NAPRA ITELTEK, MERT RÁDIOVAL ZAVARTÁ SZOMSZÉDAI NYUGALOM.** Bucarestből jelentik: Stelian Vlad Bucuresti, nerei uccai lakost letartóztatják és a rögtönítélő rásbíróság elé állították, ahol azonnal öt napra 500 lei pénzbüntetésre ítélték, mert délután 6 órakor bekapcsolta rádióját s ezzel megzavarta a székely nyugalmát, majd, amikor ezek tiltakoztak jelentette, hogy a saját házában azt tesz, amit a

— **Súlyos ítélet valutacsempészek el Budapestről jelentik:** A mult év szeptemberében a valutaügyszég detektívjei tetten értek Rotschild Pálné budapesti lakost és Freeman John amerikai állampolgárt, amint a hatá nagymennyiségű idegen valutát akartak csempészni az országból. Magyar pénzben, de gen valutában, részvényekben és aranyértékben, mintegy hat millió lei értékű volt az arany elrejtve, amit a detektívek megtaláltak megindult nyomozás során még öt embert tartóztattak és a vádlottak felett most ítélték a budapesti törvényszék. Freemannt nem lehetett felelősségre vonni, mert időközön meghalt, Rotschild Pálnét azonban három és két hónapi fogsárra, valamint nagyszabású pénzbírságra ítélték. Hasonlóan magas szabású ítéletet és pénzbüntetést kaptak a többi vádlottak is. A megtalált értékeket elkobozták.

(—) **SZÜLETÉSEK.** A temesvári anyakönyv hivatalban a következő születéseket jelentették: Obrad Teodorak Elena nevi leánya, Schneider Irenec Imre nevi fia, Malcome Gheorghenak Irénevi fia, Uhl Ferencnek Edit nevi leánya, Faszber Pál szobafestőségéd Pál nevi fia, Popa Constantinnak Voichita nevi leánya.

(—) **KÉT HOLTTESTET FOGTAK KI BEGÁBÓL.** A gyárvarosi turkinak közelében kiferták a Begából Weicholz Gyula hét éves fiúcska holttestét, aki fürdés közben fulladt a vízbe. A holttestet Freidorf közelében húzták partra. A holttest egy húsz-huszonöt év körüli fiatalember, akinek személyazonosságát eddig nem tudták megállapítani. A fiatalember csak fürdőruha volt. Völőszinű, hogy a fiatalember Gartner János huszonnyolc éves Cosca uccai lakossal azonos, aki kéte este fürdés közben lelte halálát.

(—) **HALALOZÁSOK.** A temesvári anyakönyv hivatalban a következő halálozásokot jelentették: Firneisz Mihály 47 éves józsefvárosi kereskedő Szell Sándor 20 éves józsefvárosi asztalos, Macay Miklós 51 éves napszámos, Farkas Ferenc 62 éves napszámos, Ostanic Stefan 64 éves napszámos, Cetina Iconia, született Gergely 52 éves munkásné Weisz Leontin, született Hermann 81 éves belvárosi háztartásbeli.

GYÓGYSZERTÁRAK EJJELI SZOLGALATA

Szombaton, július 22-én a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben a 10 Mai uccában levő Blumberg gyógyszerár.

A II. kerületben a Stefan cel Mare uccában levő Jahner R. gyógyszerár.

A III. kerületben a Carol úton levő Mária gyógyszerár.

A IV. kerületben a Vacarescu uccában levő Braun gyógyszerár.

A V. kerületben a Corvin gyógyszerár és Uj-kisodán Panajoth Ernő gyógyszerára állandó éjszakai szolgálatot tart.

Mozzi

M Ű S O R :

SZOMBAT, JULIUS 22.

APOLLÓ: Ejjeli menedék (francia film)
CAPITOL: Az ifjúság álma (angol film)
CORSO: (volt Rivoli); Honolulu (angol film)
SCALA: Csodák csodája (angol film)

Úsz a Mars

Abból az alkalmából, hogy a Mars bolygó a apokban földközelségbe jut, siettem a hely-magaslátára emelkedni, hogy onnan rádió-értékelést keressek valamelyik Mars-lakóval. Új látszik, szerencsém volt, mert azonnal je-
rekezett egy földöntúli hang:

- Halló, ki beszél?
- Egy Föld-lakó.
- Akkor tévesen kapcsoltam. En a Ju-
pírral kívánok beszélni.
- Érze be csekélységgemmel egyelőre.
- Mit óhajtsz?
- Néhány kérdést csupán.
- Hát csak gyorsan. Félőtre a Vénuszon
találkám és nem akarok lekésni.
- Hogyan? Maguk Mars-lakók egyik
bőrgőrl a másikra csak úgy randevuzni jár-
nak?

— Természetesen.
— És minket fel se keresnek?
— No hallja! Csak nem estünk a fejünk
lávára. Mi szeretjük biztonságban érezni ma-
gukat.

— De legalább üzentek volna.
— Minek? Mi Mars-lakók úgy tudjuk,
hogy maguknál nincs élet.

— Tévesen tájékoztatták magukat.
— Messzelátónkkal megfigyeltük a Föld-
bolygót. És meggyőződünk a valóságról.

— Micsoda? Azt merik állítani, hogy ná-
k nincs élet?
— Ugyan kérem, hát maguknak az: élet?
— De remélem a földi nőkről jobb véle-
ményük van?

— Mi szívesen leereszkeznék hozzájuk,
nem akarjuk felforgatni a naprendszert,
mert ahogyan ismerjük őket, az összes csilla-
gokat lehozhatnák velünk az égről.

— Kecskeméten kivégeztek egy rablógyl-
köt. Kecskemétri jelentik: A törvényszéki
város udvarán péntek reggel 7 órakor kivégez-
ték Lacy Ferenc 38 éves rablógylköt, aki
5. Szilveszter éjszakáján bestiális módon
gyilkolta és kifosztotta özv. Mészáros Ven-
tét egy törvényszéki altiszt özvegyét. Előző
közölték a rablógylkossal, hogy az államfő
hasította kegyelmi kérvényét. Ezután sira-
házba vitték. A halálraítelt hűsevest, bor-
lított és linzer tésztát kért utolsó vacsora-
t, továbbá egy félliter bort és szódát. Vacsor-
után tíz cigarettát szívott el. Amikor a lel-
két megjelent a siralomházban, a rablógylkos
reborult és zokogni kezdett. Este érzékeny
tüst vett feleségétől és 4 gyermekétől. Az
első éjszakát imádkozással töltötte. Az itéle-
ssel reggel 7 órakor hajtotta végre rajta Bogár
ross hóhér. Hét óra 12 percek or orvosok kon-
tálták a halál beálltát.

— Elfogott gyilkos-merénylő. Budapestről
entik: A csendőrségen az éjszakai órákban
hűshidegkúti erdőben elfogta Hrindy Károly
cséfedő segédet, aki pár nap előtt kalapáccsal
tötötte és életveszélyesen megsebesítette sze-
mesét, Mrazik Máriát. A leütött leányt az-
m, az Uj Szent János kórházban apoják.
rindy a gyilkos merénylőt után megszókött
a hidegkúti erdőben rejtőzött. Ott öngyilkos
art lenni és felvágta ereit, de utána megbán-
a dolgot, zsebkendőjével bekötözte karját
orvost keresett. Közben az erdőszélen a
endőrök rajtaütöttek. A merénylőt beszál-
tták a budapesti rabkórházba.

— Óriási arányú kábítószerecsempészetet lep-
tek le Triesztben. Triesztből jelentik: Az it-
ni rendőrség nagykiterjedésű kábítószerecsen-
szs bandát leplezett le. Eddig 20 embert le-
rtóztattak. A Havas ügynökség jelentése szent
tovább folynak a letartóztatások és eddig
integy 100 olasz tengerész került a hatóság
zétébe, akik valamennyien segédkeztek a ká-
bítószerek csempezésében.

— Tökéletes légharító ágyút találtak fel
ngliában. Londonból jelentik: A lapok jelen-
és szerint több szakember tökéletes pontos-
sággal működő légharító ágyút tervezett. Az
gyú olyan készülékkel van ellátva, amely a re-
ülőgépmotor hangjának erősségéből és hang-
ullámok terjedéséből pontos célt állapít meg
s az egész ágyút ennek megfelelően állítja be.

— A VASUTIGAZGATÓSÁG FORGALMI
SZTÁLYÁNAK ÚJ FŐNÖKE. A temesvári vasút-
ragatóság forgalmi osztályának élére Vintila Av-
am, eddigi főnök helyett Albert Aurel került, aki
vek óta a menetrendi munkákat előadja volt. Az
új főnök szintén kitűnő szakember, aki a bányásági
asúti közlekedés modernizálása és a menetrend
szereállításánál a forgalom javítása érdekében min-
lenkor értékes munkát fejtett ki. Vintila Avramot
a forgalmi felügyelőség reklamációs osztályához ne-
vezték ki.

(—) TEMESVÁR SVÁJCI KÖLCSÖNÉNEK
KONVERTÁLÁSA. A csatornázási és vízvezetési
munkálatok idejéből fennmaradt svájci kölcsön ren-
dezése rövidesen befejeződik. A baseli bank újabb
távirati értesítése nyomán Tieran Emil dr. főpolgár-
mester Bucurestibe utazik a letépnztárnál már
megszavazott hatvanöt millió lei kölcsönre vonatkozó
szerződés aláírása céljából. Ebből a hatalmas köl-
csönösszezből kifizetik a svájci tartozás még fen-
maradt részét.

— A Nagyszalontai Hitelszövetkezet aján-
dék-takarékbetéti könyveket osztott ki a jó elő-
menetelű tanulóknak között. A Nagyszalontai Hit-
telszövetkezet vezetősége kulturális alapjából
az ottani katolikus és református elemi isko-
lák szegénysorsú és jó előmenetelű tanuló kö-
zött 38, egyenként száz lei kezdőösszegű takar-
ékbetéti-könyvet osztott ki. Ez az akció az érde-
mes tanuló jutalmazása mellett a takarék-
osságra való nevelés pedagógiai célját is szol-
gálja s egyben a fogékony gyermeklélek figyel-
mét a szövetkezeti gondolat felé irányítja. Rem-
méljük, hogy ezt a szép és gyakorlatias gondol-
olatot más szövetkezetek is megvalósítják.

— HUSMÉRGEZÉSEK LUGOSON. Bercean
Francisc lugosi asztalosmester harminc éves fele-
sége húsmérgezés következtében meghalt. Húsmér-
keztében betegedett meg Nicolaevici Cornel állo-
má-i előjáró is, aki felvágottat evett. Nicolaevicit
súlyos állapotban kórházba szállították.

(—) RESICAI MUNKÁS HALÁLOS BAL-
ESETE. Andrei Ioan negyvennégy éves resicai mun-
kásnak munka közben súlyos vasdarab zuhant a fe-
jére. A szerencsétlen ember a kórházban meghalt.

(—) HALÁLOS ZUHANÁS A LÓRÓL. Dra-
gulescu Gheorghé, Mehadia állomás váltókezelője
Plugova községbe akart lovagolni. A ló megriadt az
egyik autótól és 'evetette lovasát. Dragulescu olyan
szerencsétlenül esett le a lóról, hogy fejét egy kő-
be ütötte és rövidesen meghalt.

(—) ÖNGYILKOS GAZDÁLKODÓ. Ziegler Pé-
ter negyvenkilenc éves biradi gazdálkodó öngyilkos-
sági szándékkal felkaszottta magát és mire ráta-
láltak, már halott volt. Tettét gyógyíthatatlan be-
tegsége miatt követte el.

(—) VOLT TEMESVÁRI ÜRIASSZONY HA-
LÁLA. Bucurestiben hosszas szenvedés után meg-
halt Gonda Adelf. közbecsült temesvári kereskedő
felesége, aki annak idején élnék szerepét vitt váro-
sunk társadalmi életében. Gonda Adolfiné, született
Huberger Emilia hatvan éves korában hunyt el és
mélyen süjtött férjén kívül gyászolják leánya, Margi-
t, Manoliu Constantin a tomesüti üveggyár vezér-
igazgatójának felesége, fia Sándor szobrász Berli-
ben, unokája Virgil és nagy rokonság. A temetés a
római katolikus vallás szertartása szerint nagy rész-
vét közepette szertán ment végre Bucurestiben.

**A temesvári borbélyok
tetszés szerint nyitnak
és zárnak vasárnap**

A temesvári borbélyok és fodrászok céhe
látogatott tagülést tartott, amelyen a vasárna-
pi zárásnak még mindig rendezetlen kérdése-
vel foglalkoztak. Ilincea Petru, céhelnök ismer-
tette a munkaügyi felügyelőség indítványát,
amely szerint a belvárosi borbélyok tartásnak
zárva, a külvárosokban pedig a főútvonalakon
vasárnap szintén zárjanak, a periferiákon pe-
dig nyissanak. Ezt az előterjesztést hosszas vi-
ta követte, amelynek eredményeképpen szava-
zásra került a sor. A munkaügyi felügyelőség ja-
vaslatát nem tartották keresztülvihetőnek és
ezért arról folyt a szavazás, hogy általános munk-
száznét legyen vasárnap, vagy pedig tetszés-
szerint vasárnap nyitva lehessen tartani. A
megjelentek 41. szavazattal, 39. ellenében úgy
határoztak, hogy a jelenlegi rendszer maradjon
érvényben továbbra is mindaddig, amíg a mi-
niszterium végleg nem dönt a vasárnapi munk-
száznét tárgyában. Tehát, aki akar, az vasár-
nap bezár, viszont, aki nyitva tart, az hétfőn
délelőtt köteles zárnai. Ilyen értelemben rész-
letes memorandumot terjesztettek a tagülé-
séből kifolyólag a munkaügyi felügyelőség elé,
kérve a hozott határozat elfogadását a végle-
ges döntésig.

Józseffalváért

A legkisebb, de a legmeghatóbb adományt a jó-
zseffalvai magyar testvérek részére egy Izgár köz-
ségbeli magyar lakos fiacska, az öt éves Öcsike
adta, aki amikor hallotta, hogy édesapja száz leit
fog adni a szegény tűzkárosultak segélyezésére, a
nagyanyjától cukorkára kapott hat leit szintén oda-
adta atyjának, hogy hozza be a városba. A magyar
testvéri szeretetnek ez a pici gyöngye minden csil-
logó ékszernél szebben, tisztábban ragyog. Ennek
a kis szívnek a jóságát az Uristen meg fogja jutal-
mazni. Újabbban a Déli Hírlap kiadóhivatalába a kö-
vetkező adományok érkeztek:

Kanizsai Pter	lei 100
Izgári magyar testvér	100
Öcsike cukorpénze	6
Az eddig kimutatott adományok összege	58.670

Gvűjtésünk eredménye a mai napig lei 58.876

(—) AZ IDÉN LIPPAFÜREDRE MEGYEK,
mert magas vérnyomásom van, szívem nincs rendben
és érelmeszesed-ésben szenvedek.

— A BOLGAR PARLAMENT ELNÖKE LON-
DONBÓL PÁRISBA UTAZOTT. Londonból jelen-
tik: Mussanoff, a bolgár törvényhozás elnöke, aki
néhány napot Londonban töltött, pénteken elhagyta
az angol fővárost és Párisba utazott, ahol Daladier-
nal találkozik, majd a weekendet Herriotnál tölti ven-
dégységben. Londoni tartózkodásának idején Mussa-
noff több jelentős politikai személyiséggel folytatott
megbeszélést, úgy parlamenti, mint hivatalos kor-
mánykörökben. Találkozott a bolgár képviselőház
elnöke Halifax lorddal és Sir Frederick Leith-Ross-
szal is, aki az angol kormány gazdasági tanácsadó-
ja. Különbön Mussanoffot, akinek látogatását ma-
gánjellegűnek jelezték, a király is kihallgatáson fo-
gadta a Buckingham-palotában.

(—) A KUNZ-TELEP RENDEZÉSE. Tieran
Emil dr. főpolgármester a városi főmérnökkel és a
vízművek igazgatójával újból a Kunz-telepen járt
és sietette ennek az elhanyagolt telepnek útré-
szeti és egészségügyi szempontból való fejlesztését.
A telep két részre osztódik, az egyik egészségügyi szem-
pontból alkalmas lakóházak rendszeres építésére és
itt öt rendez ucca létesül, a másik rész a volt Szu-
boljásza patak környékén nagybörra alkalmasan
lakások céljaira. Az itt épült primitív kuny ókat el-
tűntetik és ezt a részt befásítják.

A kórház halottja

A párisi „La Pitié” szegényházban meghalt egy
idősebb nő. Már évek óta a nincstelenek hajléka-
nak lakója volt, de senki sem tudta, hogy kicsoda.
Multiáról, magáról soha nem beszélt. Most, ami-
kor meghalt és szegényes hagyatékát átnézték, egy
orosz újságot találtak és ebben megjelölve a követ-
kező cikket:

Az Eremitageban tegnap fényes ünnepi lako-
ma volt Susanne de Monte, a nagyhírű, jeles mű-
vész nő tiszteletére. A lakomár megjelent Miklós,
Alexis, Péter nagyherceg és még sok polgári, vala-
mint katonai előkelőség. A párisi művész nő az
estély folyamán, Miklós nagyherceg felkérésére el-
szavalt egy drámai költeményt és pedig oly ér-
vel, annyi megrendítő őszinteséggel és szárnyaló
művészettel, hogy az egész közönséget szinte lázba
hozta. Alexis nagyherceg az előadás befejezése
után felkapta sapkáját és így kiáltott fel:

— Hölgyeim, uraim, a művész nő oly pazarul
ajándékozott meg minket, hogy nekünk is kötele-
ségünk neki valamilyen kedves emlékekkel szolgálni.
Ezzel levette briliánsokkal díszített nyakláncát
és a sapkába dobta. Példáját lelkesen követték a
többiek. Hullt a sok gyűrű, fülbevaló, gyémánt és
drágakő a nagyherceg sapkájaiba. Mire a gyűjtés
véget ért, egész vagyon jutott a művész nőnek.

Azután volt még egy újság a hagyatékban. Ez
1927. évből származott. Itt is volt egy bekerített
rész. A hir arról szólt, hogy Susanna de Monte
Mussolininak „Az utolsó száz nap” című Napoleon-
darabjában búcsúzott a párisi közönségtől.

Hogy az ünnepelt művész nő miként jutott ily
szörnyű nyomorba, hogy milyen csapások juttatták
kegyelemkenyérre, ezt senki sem tudja. A titok
továbbra is titok marad.

KÜLÖNVONAT BUDAPESTRE

ÜTLEVEL NÉLKÜL, csak személyazonossági igazolvánnyal. 1939. augusztus 10—16-ig:
Részvételi díj: Lei 1900.—
A budapesti szálloda és kirándulások költsége leiben fizethető. Utolsó jelentkezés: 1939. aug. 2.
Beiratkozások a „ROMANIA” menetjegyirodákban. — KÖZPONTI BANK. Temesvár, I. ker.
Alba-Iulia-ucca 1. szám. Telefon 15—15. — BIRDEV, Temesvár, IV. ker., I. C. Bratianu-u. 45.
Telefon 26—83.

KÖZGAZDASÁG

Az azonos céhek alakulásának megakadályozása

A Kereskedelmi Testületek Szövetségének kezdeményezése

A munkaligyi minisztériumban foglalkoznak azon visszás helyzeteknek az elintézésével, amelyek abból származnak, hogy a különböző foglalkozási ágak alkalmazottainak azonos kategóriái egymással párhuzamosan alakultak céhekké és így

ugyanazon helytartóság területén két azonos céh is kérte az elismerését.

Ebből kellemetlenség származott a vezetőségek körül. Erre való tekintettel a minisztérium felhívta azon helytartóságok figyelmét, ahol még céhek alakulnak, hogy lehetőleg előzetes intézkedéssel akadályozzák meg az azonos céhek alakulását.

A temesi királyi helytartóság területére megalkotott Kereskedelmi Testületek Szövetsége, amely Besa Cornel parlamenti képviselő elnöke alatt működik, a fentemlített visszás helyzetnek elkerülése céljából magához ragadta az iniciatívát a kiűzőből álló kereskedői munkaadói céhek megalakítása tekintetében. A szövetség kérvényt nyújtott be Marta Alexandru dr. királyi helytartóhoz és kérte, vegye a királyi helytartóság tudomásul, hogy

a kereskedelmi és iparkamara üléséremébe

a különböző kereskedői kategóriákat sorozatos alakuló közgyűlésekre hívta össze.

A királyi helytartóság áttette a kérvényt a rendőrhatalomra azzal, hogy másoknak engedélyt ne adjon alakuló közgyűlések megtartására, mert ennek a következménye az lenne, hogy újból kettős céhek alakulnának meg a királyi helytartóság területén.

Mindezek az intézkedések természetesen csak akkor lépnek érvénybe, ha időközben megjelenik a kereskedői céhek megalakulására vonatkozó új törvény. Amennyiben ennek a törvénytervezetnek a tárgyalása — amely a lapokban már napvilágot látott — az őszi parlamenti ülészakra maradna, úgy természetesen az alakuló közgyűlések is eltoldást szenvednének a törvény kihirdetése utáni időre.

A Kereskedelmi Testületek Szövetsége ilyen értelemben informálta a királyi helytartóság területén működő összes kereskedelmi és iparkamarákat, amelyektől

a különböző kategóriákba tartozó kereskedőknek a névjegyzékét is elkérte, hogy a szervezés munkálatait haladéktalanul és rendszeresen meg lehessen kezdeni.

A német lapok szerint a Morgan-bankház megrendült

Egy milliárd dollárt veszített a kőszénbánya és vasúti részvényeken?

A német lapok nagy szenzációval szolgálnak a világnak. Azt írják, hogy a világ egyik legnagyobb háza, az amerikai Morgan-cég egy milliárd dollárban felülemelkedő veszteséget szenvedett. Északamerikában ez a hír rendkívüli felütést keltett, bár a közvélemény figyelmét lekötik a külpolitikai események. A német lapok híret természetesen nem lehet ellenőrizni és némi fenntartással kell fogadni, mert nem lehetetlen, hogy csupán Amerika-ellenes propagandahírrel állunk szemben.

A német lapok ebből az alkalomból ezeket írják: A Morgan-bankház alapítója John Pierpont Morgan volt, a cég vezetőjének apja, akinek neve ma hatvan család névsorában szerepel, akik tényleg kormányozzák az Egyesült Államokat. Hogy Morgan milyen mélyen nyúlt bele az amerikai gazdasági életbe, azt mutatja, hogy 1932-ben közvetve, vagy közvetlenül 16 bankra és 26 trösztre terjedt ki az érdekeltsége. Ezeknek összes tőkéje 46,2 milliárd dollár, amiből 3 milliárd külföldi tőke. 1932-ben Morgan 72 milliárd dollár felett rendelkező banknál gyakorolt ellenőrzést, vagyis az egész Egyesült Államban dolgozó nagyipari és banktőke 25 százaléka felett.

Ezt az óriási hatalmat főleg a világháborúban szerezte meg Morgan. A szövetségeseket ő látta el áruval, hadianyaggal és élelmiszerekkel. Ő közvetítette az európai államok amerikai tranzakcióit és kölcsöneit. Csupán a kölcsönök után provízió címén 38 millió dollárt keresett. A háború végén Morgan messze elhomályosította a Rotschildok fényét. Newyorkban, Londonban és Párisban uralta a nyugateurópai államok pénzüpiacát. Morgan egyik részvénytársa, Thomas Lamont résztvett a béketárgyaláson és itt is jelentékeny volt Morgan befolyása. A háború után Morgan átvette a Dawes és Young-kölcsönök lebonyolítását Németországban.

Az általános válság Morgan számára is az 1929. évi óriási bankkrach-hal kezdődött. 1939-ig Morgan tőkéi 39 százalékkal visszamentek. A bank által kibocsátott kölcsön- és vasútpapírok rendkívüli veszteségeket szenvedtek. Ez a veszteség 850 millió dollárra rugott. Ehhez járult, hogy a vállalat egyik legnagyobb közvetítője: Charles Whitley, a Morgan-cég egyik társtulajdonosának fivére, nagy összegeket sikasztott és ezért börtönbe is került. A bank azonban a tekintélyt főleg azzal veszítette el, hogy azoknak a részvényeseknek a tulajdonosai, akiket a bank támogatott, az árfolyamesés révén sokat veszítettek. A vasúti- és kőszénbá-

nyarészvények árfolyamesése 1939. április óta további 1 milliárd veszteséget jelentettek. Ez lehetett az oka, hogy két másik nagy bank és pedig a National City és a Chase National elvált Morgantól és a konkurens-csoporthoz tért át.

Eddig szól a német lapok tudósítása. A két-milliárd dollár veszteség mai lei-árfolyamon háromszázmilliárd leit jelentene, vagyis a román állam tíz évi költségvetését.

Valószínű azonban, hogy ezekben a jelentésekben igen sok a túlzás. Egyelőre még mindenki szívesen ülne a Morgan helyén és fogadná el magának a Morgan-vagyon morzsáját is.

— Jó kukorica tennés ígérkezik. Bucurestiből jelentik: A termés betakarításáról a földművelésügyi minisztérium beérkezett jelentések szerint, úgy az aratás, mint a cséplés az egész országban folyik. A termés általánosságban jónak mutatkozik. A búza minőségileg tiszta, sok idegen anyagot nem tartalmaz. A jómínőségű búza 70–79 kilogrammos és 6 százalékos idegen anyagot tartalmaz. Az őszi árpat már learatták, minősége sokkal jobb, mint az elmúlt esztendőben volt. A kukorica teljes kifejlődésben van és szép termésre van kilátás. A széna termés nagyon szépnek mutatkozik.

A kartellek gondoskodni tartoznak a kellő nyersanyag természetéről

Ha az iparág 90 százaléka kartellben van, a további 10 százalékra nézve kötelező a belépés

A legfelsőbb kartellbizottság megbeszélés tárgyává tette a kartellek működésében mutatkozó jelenséget és többek között két érdekes kérdésben javasol a kormányknak intézkedést. Az egyiket a bizottság valószínűleg saját hatáskörében intézi el és ez arra vonatkozik, hogy a jövőben

az ipari cikkek ára nyersanyag hiány miatt nem emelkedhet.

Előfordult, hogy egyes kartellek hivatkoztak arra, hogy nincsen elég termelés az illető nyersanyagból, így például a legutóbb az olajmalmok kartellje ezen okból kérte a napraforgó olaj árának emelését. A bizottság kimondta, hogy a kartell tartozik a ter-

HONOLULU
Eleanor POWELL
Robert George Gracie
YOUNG BURNS ALLEN

Valóságos zenei csoda ez a mesteri film, mely a világ egyik legszebb helyén játszódik. Kiállításban és csodás melódiákban felel meg a múlt század minden filmjét.

Kizárólag a
C O R S O
(volt RIVOLI) moziba
PARAMOUNT-HIRADO
bemutatója. Előadások: 3, 5, 7 és 1/10

Ellenőrzik a külföldi képviselőket

Megirtuk, hogy a nemzetgazdasági minisztériumban külön osztályt szerveztek a külföldi képviselők ellenőrzésére. Ez a külön osztály napokban kezdte meg működését. Az ellenőrzés egyelőre nem terjed ki azokra az ügynökökre és ügynökségekre, amelyek valamely földi cég részére Romániában megrendelés gyűjtenek, de a szállítást és a számlázást külföldi cég a romániai megrendelő címére vetlenül eszközözi. Az ellenőrzés tehát azok romániai székhely bírói képviselőire terjed ki, amelyek a külföldi árut belföldön a számlájukra adják el és amelyek a saját ügynökségükbe importálják az árut és belföldi ügynökségeknek adják tovább. Ezeket a külföldi képviselőket a nemzetgazdasági minisztérium új osztálya a következő szempontokból vizsgálja felül: 1. Eleget tett-e az illető képviselő a nemzeti munkavédelmi törvény rendelkezéseinek. 2. Betartja-e a devizatörvény, adótörvény és más romániai törvények rendelkezéseit. A nemzetgazdasági minisztériumban szervezett osztály egyébként néhány napon belül elkészíti azt a szabályzatot, amely alapján a külföldi képviselők Románia területén működhetnek.

melökkel kötött megállapodások után biztosítan-
amint azt a cukorkartell teszi — hogy a ny-
anyag ne csökkenjen a bevetett terület apasz-
folytán.
A bizottság javasolja, hogy abban az eset-
ha az illető ipari cikk termelőinek 90 száza-
résztesz a kartellben, úgy
a további 10 százalékra nézve kötelező legyen
kartellbe való belépés.
Ez azonban feltételezett lesz attól, hogy a kiseb-
get jelentő gyárosok működése káros magára a k-
tellelre és hogy a kartell szavatol azért, hogy a
olvasztás után az árak nem emelkednek.

SPORTSEMÉNYEK

Szeptember 3-án, vagy 10-én kezdődnek a nemzeti bajnokság küzdelmei

A tavaszi forduló február 25-én kezdődik. Az egyes fordulók valószínű beosztása

A nemzeti bajnokság küzdelmei a szövetség eddigi terveit szerint szeptember hó 3-án, vagy 10-én kezdődnek meg. Ezt megelőzőleg augusztus 20-án és 27-én nemzetközi mérkőzések vannak előjegyezve, így a nemzeti bajnokság semmiséte sem kezdődhet meg augusztus hónapban, amint azt több fővárosi és vidéki lap is közölte. Az ősz folyamán a szövetségnek összesen 11 vasárnapra van szüksege, amelyeken bajnoki mérkőzéseket bonyolítanak le, míg két vasárnapot a Román Kupa mérkőzéseknek tartanak fenn, míg három másik vasárnapot nemzetközi válogatott mérkőzések részére rezerválnak. Alább közöljük a szövetség által vázlatosan összeállított őszi és tavaszi labdarugóműsört:

- Augusztus 20-án: A Román Kupa első fordulója.
 - Augusztus 27-én: A Román Kupa második fordulója.
 - Szeptember 3-án: A nemzeti bajnokság első fordulója, vagy Jugoszlávia—Románia.
 - Szeptember 10-én: Jugoszlávia—Románia, vagy a nemzeti bajnokság első fordulója.
 - Szeptember 14-én: Román Kupa forduló.
 - Szeptember 17-én: A nemzeti bajnokság második fordulója.
 - Szeptember 24-én: Románia—Lengyelország.
 - Október 1-én: Nemzeti bajnokság.
 - Október 8-án: Nemzeti bajnokság.
 - Október 15-én: Nemzeti bajnokság.
 - Október 21-én: Románia—Magyarország.
 - Október 26-án: Nemzeti bajnokság.
 - Október 29-én: Nemzeti bajnokság.
 - November 5-én: Nemzeti bajnokság.
 - November 8-án: Román Kupa.
 - November 12-én: Nemzeti bajnokság.
 - November 19-én: Nemzeti bajnokság.
 - November 26-án: Nemzeti bajnokság.
- A tavaszi forduló február 25-én kezdődik és a Román Kupa, valamint a nemzetközi mérkőzésekkel egybevéve a tavaszi hivatalos műsor

május 26-án fejeződik be. A tavaszi beosztás a következő:

- Február 25-én: Nemzeti bajnokság.
- Március 3-án: Nemzeti bajnokság.
- Március 10-én: Nemzeti bajnokság.
- Március 17-én: Román Kupa.
- Március 24-én: Nemzeti bajnokság.
- Március 31-én: Nemzeti bajnokság.
- Április 7-én: Nemzeti bajnokság.
- Április 14-én: Nemzeti bajnokság.
- Április 23-án: Nemzeti bajnokság.
- Húsvétkor: A Román Kupa elődöntője és döntője.
- Április 28-án: Nemzeti bajnokság.
- Május 5-én: Románia—Jugoszlávia.
- Május 12-én: Nemzeti bajnokság.
- Május 19-én: Románia—Írország.
- Május 26-án: Nemzeti bajnokság.

SZERZŐDÉSNEKÜLI EDZŐK. A labdarugószövetség közli az ország labdarugókörével, hogy összesen 44 labdarugóedzőt ismert el, akik közül jelenleg még szabadok, illetve szerződésnélküliek a következők: Wetzer Rudolf, I. Lapusneanu, Maior Károly, Stoffa Sándor, Serb Mihail, Darvas Béla, Tanase Petre, Czinczér István, Huneade Anton, Löwenberg Károly, Kovács Béla, C. Stanciu, Laky Dezső, Geller Sándor, Himmer Márton, Schwartz Sándor. A szövetség közli, hogy csak azon edzők ügyében tud az egyesületeknek segítségére lenni, akiket a szövetség hivatalosan elismert, más edző alkalmaztatása esetén az egyesületek részéről jövő panaszokat nem veheti figyelembe.

PERRY HETEDIK A PROFI TENISZRANG-LISTÁN. A nemzetközi profi teniszszövetség a legutóbbi világvérsenyek után a profi játékosok rangsorát a következőképpen állította össze: 1. Budge USA, 2. Vines USA, 3. Nüsslein német, 4. Cochet francia, 5. Tilden USA, 6. Stoeffen USA, 7. Perry angol, 8. Ramillon francia, 9—10. Plaa és Vissault francia. A táblázat meglepetése Perry hetedik helyezése.

Segélyalapot létesítenek a B-liga részére is

A labdarugószövetség intézőbizottsága mostanulmányozza azt a kérdést, hogy miképpen lehet segíteni a B)-ligás és alsóbbfokú egyesületeken. Az van arról, hogy az A)-ligás egyesületek adnának bizonyos százalékot a B)-liga részére, továbbá, hogy a B)-ligamérkőzéseken külön pótdíjat szednének. Egyik sem kielégítő megoldás. Az egyetlen korlátszerű segítséget a 75 százalékos vasúti kedvezmény megadása, az A)-ligával való közös mérkőzésrendezés vagy a B)-liga részére szabad ünnepi délutánok biztosítása és a szövetség természetbeni segítése (báda, sportöltözék, cipő, stb.) azok az eszközök, amelyek megkönnyítik a B)-ligás és alsóbbfokú egyesületek valóban tarthatatlan anyagi helyzetét.

Sport-Foto-Optic
A legolcsóbb sportcikkek és azok javítása
A. M. Mülley-né
TIMIȘOARA
I., Strada Solderer 11. sz.

A Ferencváros és az Ujpest összeállítása a vasárnapi KK-döntő

A KK döntőjébe jutott két magyar csapat s galman készülődik a vasárnapi nagy találkozóra. A vezetőség valószínűleg nem változtat a vasárnapos szombati győztes csapaton, így a valószínű összeállítás a következő lesz: Ferencváros: Hádi Táray, Szojka dr. — Magda, Sárosy III., Lázár Táncos, Kiss, Sárosy dr., Toldi, Gyetvai, Uj Sziklai — Futó, Fekete — Szalay, Szűcs, Balogh Adám, Vincze, Zsengellér, Kállai, Kocsis. Szó esetleg arról, hogy a Fradi belső hármasa a következő lesz: Kiszely, Sárosy dr., Toldi.

Öt csapat esik ki a magyar nemzeti bajnokságból. Gidófalvy Pál dr., az MLSz miniszteri biznyilvánosságra hozta a magyar labdarugósport szervezetét. Eszerint a nemzeti bajnokság első tállyában a most arra jogosult 14 csapat játékos végén kiesik öt és csak három kerül be, vagyis létszám tizenkettőre csökken a következő évben. három bejutó csapat a következő: NBB ujonnan tesített kerületi csoportjainak győztesei, mégp az alföldi csoport, a dunántúli csoport és a felvi csoport 14—14-es csoportjainak első helyezettjei.

APRÓ HIRDÉTESEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: állástkeresés, elveszett tárgyak, eltűnt személy, fűrdő s gyógyhely hirdetése szavankint egy leu. Levelezés nem közhelhető. Házaság szavankint öt leu. minden más rovatban szavankint kétfő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket két felvező I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Bratianu 8. kerület: Tamás-trafik, Piata Badea Cárta 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Helfenbein-trafik, Piata Lahovari IV. kerület: March-trafik, Piata Küttl. — Nógrády-trafik, (Ti voli mellett). Olariu-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon: 45—06. — Vittek-trafik, Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45—18.

Állást keres

Iroda, vagy rendelő takarítását a délutáni órákra vállalja megbízható tisztes asszony jó bizonyítvánnyal.
I., Str. Petre Tegel 1. földszint 3.
1078

Lakás

Bátorozott szoba folyóvízzel, fürdőszoba használatával augusztus 1-től kiadó.
III., Str. General Mosoiu 7, a kis Doja-park közelében.
1053

Egyszobás modern lakást Belvárosi kertek negyedében bérbé keresek. Telefon: 28—10.
1070

Kétszobás belvárosi lakást, lehetőleg kerttel (lehet magas szuterén is) azonnalra keresek. Cím a kiadóban.
1069

Kétszobás modern lakás IV., Duca uca 23 szám alatt bérbeadó. Felvilágosítást: Telefon 28-49 és 11-53. 1155

Három és 4 szobás lakások, fürdőszobával és összes mellékhelyiségekkel, valamint egy **útlethelyiség** 3 szobával irodának is alkalmas azonnalra kiadó. Közelebbit Splendid szálloda Timisoara, Iosefin.
1162

Ha szép akar lenni ?
Használjon **KULKA-féle** lilium-tejkrémet, lilium-tejszappant és liliumpuderet, **három színben**. Kaparató kizárólag a **Városi gyógyszerárban**
a „Fekete Sashoz” az Arany Szarvas épületben I., Piata I. C. Bratianu.

Hónapos bitorozott szobák havi 1.300 lejért Splendid szállodában Timisoara, Iosefin kiadók.
1161

Adás-vétel

Eladó olajfestmények tizedesmérleg és rádióalkatrészek. IV., Str. Bolintianu 14.
2083

Egy ajtós jégszekrény megvételre kerestetik. Timis nyomda I., Piata Bratianu 3
1054

Gardorob-szekrényt megvételre keresek. Timis I., Piata Bratianu 3. 2041

Ékség jól menő komplett berendezéssel családi okok miatt olcsón eladó. Cím a kiadóban.
1160

Elsőrangú házhelyek III. kerületben tehermentes átirással, jutányosan eladók. Felvilágosítás Alföldi Géza dr. I., Lohovics u. 8.
1149

